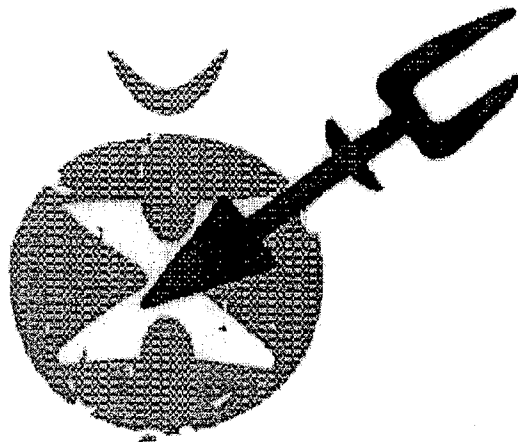

Mirjam Pressler

Pass per pass

Fegls da lavur accumpagnants
elavurads da *Margarethe Brunner*

Tematica: Conflict en famiglia - contact cun amis, identificaziun

LIA RUMANTSCHA

Stgalim secundar I

ediziun originala © 1997 Post da lavur pedagogic da Ravensburger
STOLPERSCHRITTE

ediziun rumantscha © Lia rumantscha, 1998

Ils citats, las descripciuns e las indicaziuns da paginas
correspondan a „Pass per pass“, versiun en rumantsch grischun.

Cuntegn

La famiglia Sieber para dad esser ina famiglia sco tut las autras. Il bab ha success sco architect ed ha bler da far. La mamma è ina bella dunna che sa co manar il grond tegnairechasa ed al represchentar. Elisabeth ha 18 onns ed è maiorena. Thomas ha quindesch onns. El è impedi, ma uschè intelligent ch'el ha pudì sursigilir ina classa. Frieder ch'ha indesch onns, vegn adina admirà da tut la glied perquai ch'el è uschè bel, e las schumellinas Petra ed Erika n'èn betg mo bellas, mabain era duas mattas fitg visclas. Ma davos questa fassada sa zuppa in'otra realitad:

Thomas patescha pli e pli che ses impediment da chaminar restrenscha ses contacts socials, e Frieder ha gronds problems en scola. La mamma na vegn a frida cun quella situaziun, surtut era perquai ch'ella sa senta bandunada da ses um. La blera lavur da l'um è per part mo ina stgisa: el ha in'amia. Frieder na supporta il cumportament furius e gnervus da la mamma e suenter ina nota miserabla en scola na vesa el nagin'otra via pli: el sa prenda la vita. Thomas dat la culpa a la famiglia, ma cunzunt a la mamma che n'haja betg empruvà da chapir Frieder, ed el sa retira adina pli fitg. L'atmosfera daventa insupportabla. Pir cura ch'el percorscha cun l'agid d'ina amia ch'el na dastga tschertgar la culpa be tar ils auters, e cura ch'el smetta d'avair compassiun cun sasez ed emprova da chapir ils auters, è el capavel da viver en la cuminanza (famiglia, classa, amis).

Problematica

Thomas è impedi da chaminar e perquai dependent dad auters. Mintgatant ha el il sentiment da betg avoir las medemas pussaivladads sco auters e sa schena davant giuvens e giuvnas da sia vegliadetgna. S'interessa ina giuvna insumma ina giada per „uschè in“?

La mamma na po acceptar che ses figls na correspundan a ses maletg. Ses um ha in'amia ed uschia la crescha la situaziun en famiglia sur il chau ora ed ils conflicts s'accumuleschan.

Frieder patescha fermamain ch'el ha tantas bregias en scola e che nagin al chapescha e fa perquai suicidi. Tgi è la culpa?

Suenter la mort da Frieder dat la famiglia en ina profunda crisa ed ils conflicts s'augmentan. Cunzunt Thomas dat en emprima lingia a la mamma la culpa per il suicidi da ses frar e la tracta cun odi e spretsch.

Pir cura che si'amia Susi ha il curaschi da far attent Thomas a sia tenuta sbagliada e ristga uschia da rumper lur amicizia, sto el empruvar dad acceptar ses impediment, da chapir ils auters e da midar ses patratgar.

Quests problems enconuscha mintga giuvenil en ina moda u l'otra per atgna experientscha, la lectura da quest cudesch al confrunta da moda pli differenziada cun quellas experientschas.

Access

La problematica menziunada en il text, surtut il suicidi, dat da patratgar als scolars. Il tema para plitost da starmentar, ma ils scolars da quattordesch onns èn senz'auter prontos da s'occupar cun ils problems ch'ins inscuntra en „Pass per pass“, tant pli era perquai ch'il stil dal cudesch facilitescha l'access. Ils scolars pon s'identifitgar cun il narratur da quindesch onns che discorra al „jau“, e la structura cronologica dal raquint gida a s'orientar.

Ils problems principals **l'impediment** ed **il suicidi** ch'ils giuvenils resentan sco problems „lontans“ èn colliads cun difficultads dal mintgadi da las lecturas e dals lecturs: in conflict en famiglia, cun amis, identificaziun.

Cumbinaziuns

Il cudesch porscha diversas pussaivladads per elavurar la tematica a maun d'exercizis a bucca u a scrit, per exempel en la **lecziun da lingua**: preschentar il cudesch/recumandar il cudesch (a l'entschatta), caracterisar las personas principalas, scriver ina brev (a Frieder, pagina 87 sura, Thomas ad Anna, Elisabeth a ses ami), elavurar profils differenziads da las personalitads.

Ils temas impediment/acceptar sasez e suicidi pudess ins cumbinar cun ils **roms religiun/etica**.

En la lecziun da **malegiar/dissegn** pudess ins far collaschas u placats en diversas tecnicas tar il tema „impedids“.

En **biologia** pon ins discurre davart las raschuns dad impediments.

Indicaziuns per l'instrucziun

Lavurar cun il text

Tema 1: Impediment ①

Film: „Leicht haben wir es nicht miteinander“ (v. p. 18, fegls da lavur)
Dumondas/pensums:

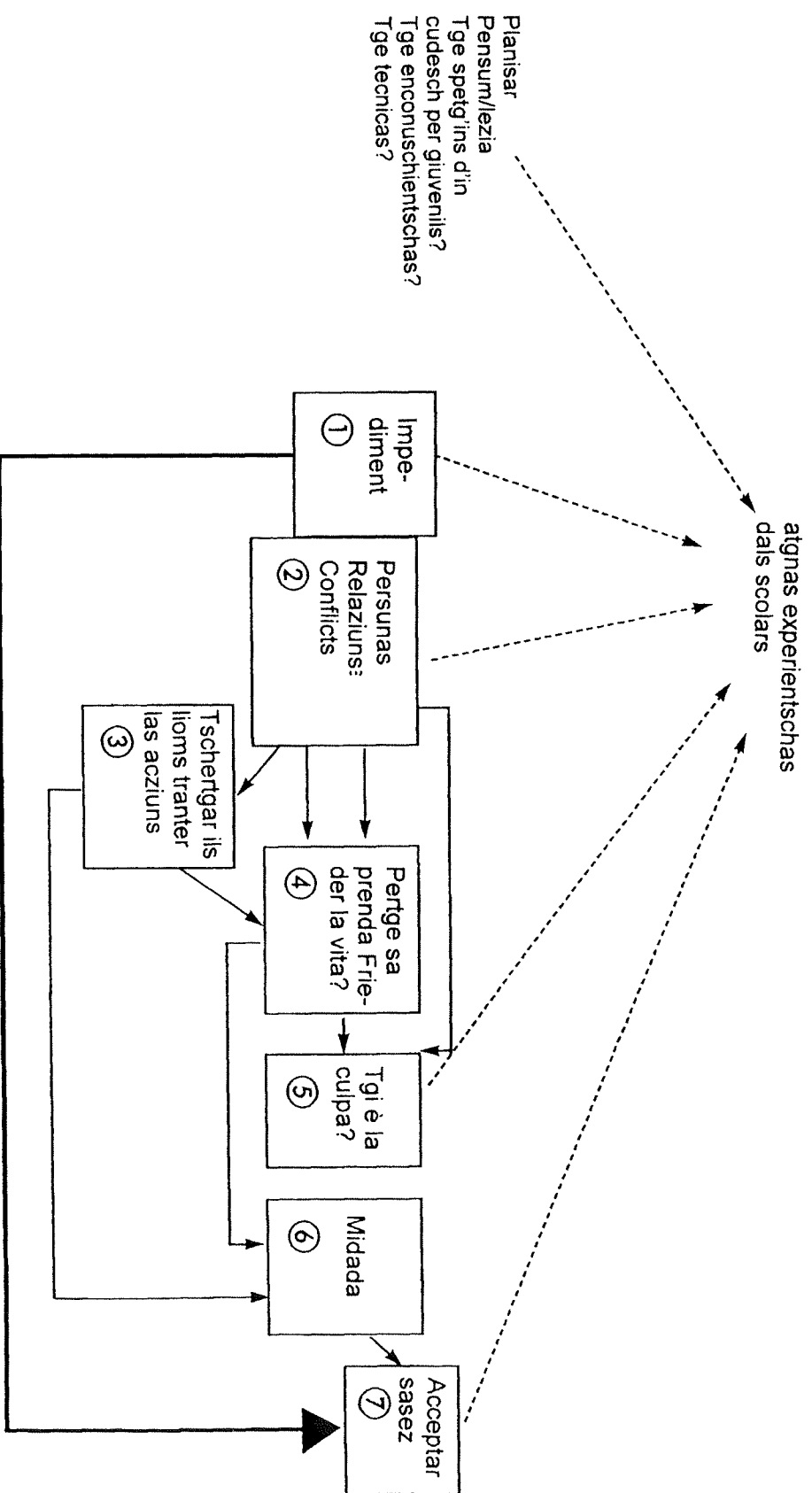
1. Tge problems pratics ha il giuven?
2. Co reagescha la glied enturn el?
3. Atgnas experientschas cun personas impedidas
4. Tge problems avess in impedi en nossa scola/classa?

L'impedi Thomas

Cuntegn / connex cun il cudesch

a) Co vesa Thomas ses impediment? Ils scolars duain era s'accorscher che l'impediment provo-chescha tar Thomas tscherts cumportaments (isolaziun, sarcassem).	a) - crüppel/dependent dad auters: p. 7; 10; 29/30; 40 - malsagidaivel: p. 23, 25, 36, 62, 100 - mals corporals: p. 11, 33 - agids (tecnicos): p. 13, 43/44, 63 - tema dad esser auter ed isolà: p. 49, 102; 13/14, 33, 108/109 - impedids - cumportament envers ils auters: p. 13/14, 18, 19/20; 106/107
b) Co reageschan ils auters sin l'impediment?	b) - mamma p. 9, 20/21, 22, 26, 28, 32 (medias: film „André“) - Anna: p. 34/35 - onda Betty: p. 16/17 - signur Stocker: p. 44; 48 - Susi: p. 63 - esters p. 15; 24/25; 49

Pass per pass da Mirjam Pressler

Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads

- Alternativas al film:
 - simular l'impediment: emprestar da la Spitex ina sutga cun rodas e far cumissiuns cun quella. Co tracta la glied mai? Tge problems sa dattan? (urs dal passape, stgalas, ischs stretgs, bus)
 - visitar in lavuratori per impedids.
- Las duas parts dal tema pon ins barattar. Quai dentant mo, sch'ils scolars n'elavuran **betg** sezs ils singuls temas. Il film tracta lura aspects da b).
- La protecziun exagerada da la mamma è il tema central dal film „André“.
- Reflectar co ch'ins reagescha sez sin personas impedidas (soluziun pussaivla v. sura). Cumparegliar cun quai che Thomas di davart la reacziun da la glied. Transponer quai en l'atgna vita da mintgadi.
- Scrire ina brev a l'administraziun communal e far attent quella a problems dals impedids en l'atgna vischnanca.
- Il 1981 è stà l'onn dals impedids. Tge senn ha in tal onn?
- Rimnar material davart ils impedids, far ina documentaziun.
- Rimnar marcas postalas davart quest tema.
- S'infurmar davart ils genres ed ils motifs d'impediments, las pussaivladads da terapia.

Tema 2: Personas ed acziun ②

- Caracterisescha las personas principalas:
Tge ston ins resguardar cunquai ch'il text è scrit or da la perspectiva dal jau? (La raqintaziun en l'emprima persona preschenta savens mo l'agen puntg da vista)

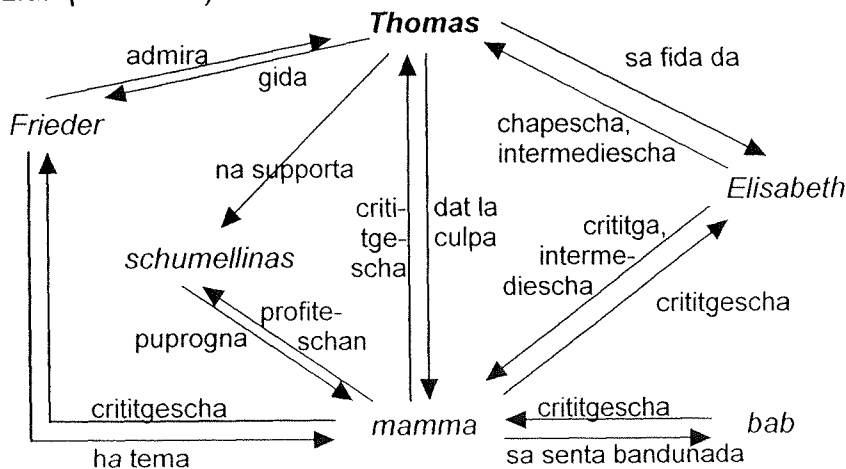
Nus proponin da reparter la lavur (lavur individuala e lavur en gruppa sco pensum a chasa).
Il medem mument duain ils scolars emprender a conuscher ils meds da la caracterisaziun (v. „Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads“).

Cumparegliar las 3 giuvnas

Uli	Anna	Susi
<i>bella giuvna, chavels lungs, stgirs; gronds egls, brins, fatscha radunda, ina bucca sco in corin cotschen-rosa; foppinas (p. 13)</i>	<i>charina, in pau grassofla; in nas in pau grond; ma tuttina ina bellina (p. 37)</i>	<i>betg trida (p.64)</i>
<i>segira da sasezza (p. 63), superfiziala</i>	<i>averta, pronta da sa gidar, sensibla, ins po sa fidar dad ella</i>	<i>nagina conscienza da sasezza (p. 64), sensibla ed intelligente (p. 85) pronta da gidar, averta, chapescha ils problems da Thomas (p. 72-74) Thomas po sa fidar dad ella (p. 85), di ad el era chaussas malempernaivlas (p.103/104) seriusa, deprimida, ha dà si la speranza, sto repeter la classa</i>
<i>discurra stupent franzos, vul forsa vegnir dissegnadra da moda, quai dischillusiunescha Thomas (p. 64), geniturs ritgs</i>	<i>vul studegiar medischina, accepta perquai la scola, viva or sin la champagna, stat finansialmain bain (persunal, bogn) mo ina episoda (p. 35-38)</i>	<i>problems en scola</i>
<i>adina main impurtanta per Thomas</i>		<i>viva suletta cun sia mamma, betg ritga</i> <i>l'amicizia cun Thomas s'approfundescha e sa stabilisescha</i>

Co èn las relaziuns entaifer la famiglia?

a) Sociogram da la famiglia (soluziun pussaivla)

Per ch'i saja pli cler pon ins dar **differentas** colurs a las relaziuns positivs e negativs.

b) Relaziun dals commembers da la famiglia

Mamma: bun gust, represchenta; chasarina perfetga che retschaiva gugent giasts, vul sa preschentar en moda exemplara. In disturbi èn: l'impediment da Thomas, las nauschas prestaziuns da Frieder. Ella na sa betg co dumagnar quai. Memia pauc sustegn da ses um. Savens aggressiva pervia dals problems.

Bab: para d'esser fitg occupà, ma el ha in'amia. Surlascha tut a sia dunna; generus areguard ils daners. Pir suenter che Frieder è sparì surpiglia el la responsabladad per la famiglia.

Elisabeth: stat per part sur ils problems da la famiglia. Ha la perspectiva da prest pudair ir davent (Christof), chapescha resp. emprova da chapir, intermediéscha.

Thomas: fitg critic vers la mamma. Danor Elisabeth è el il sulet che ha ina tscherta relaziun cun Frieder. El reflectescha tut.

Frieder: sensibel, sulet, malchapi.

Schumellinas (Petra ed Erika): s'occupan mo dad ellas sezzas.

Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads

- **Gieu da rollas:** tschaina tar famiglia Sieber (intgins onns avant - durant l'acziun - suenter Nadal). Verbalisar ils conflicts e lur soluziun.
- Eleger ina sora preferida da la famiglia Sieber. (Tge characteristics plaschan, tgeninas betg?)
- Tge spetgan ils geniturs da lur uffants, ils uffants da lur geniturs? Ils scolars elavuran in **questionari anonim da lur atgna relaziun cun ils geniturs**. Suenter suonda ina discussiun che duai gidar da far colliaziuns tranter la lectura e l'atgna situaziun, eventualmain era da far propostas co dumagnar ils problems da la vita (cumbinaziun: tema 7).

- **Soluziun pussaivla per la caracterisaziun:**

Thomas: raquinta a l'emprima persuna. Chapir ses caracter cun analizar ses cumportament (caracterisaziun indirecta). Intelligent, el ha sursigli ina classa. Impediment (tema 1), tipic adolescent: sexualitad (p. 23, 33, 39), sventiraivel, memia critic; a la fin èn ses cumportaments pli madirs (tema 6).

Mamma: „Bella, ma tuppa e senza cor“ (p. 46), sacrificanta (p. 25, 65), retschaiva gugent giasts (p. 15, 42, 60), na sa co sa gidar e n'ha betg la controlla da sasezza (p. 9/10, 41/42, 50/51, 60, 66)

Bab: fitg occupà (p. 7), tar la famiglia ina relaziun emoziunala che sa mida cuntinuadamain (p. 27/28, 67/68, 90-92)

Elisabeth: 18 onns, ami, vesa la situaziun ed emprova d'intermediar (p. 12, 20-22, 26, 32, 42, 56/57).

Frieder: 11 onns, bel (p. 30, 40, 71), temelitg, malsagidaivel, intimidà (p. 12, 32, 34/35, 50/51), sulet (p. 59). Conuscha fitg bain las plantas (p. 36-38, 85).

Schumellinas Erika e Petra: bellas (p. 26, 52), pupragnadas (p. 26, 30/31, 61, 65/66).

Tat (non): atgnamain basat, 85 onns, Thomas sa senta bain tar el (p. 44/45, 88/89)

Tema 3: Skizza dals eveniments / curva da tensiun ③

La successiun dals eveniments

Motivs

ils 18-06 a mezdi:	Frieder na turna betg a chasa	
15.00	La mamma telefescha als cumpogns da scola	Nagins amis Scrit in nausch dictat
17.00	Thomas telefescha a Klaus	
18.00	Thomas telefescha en il biro	Il bab ha bler da far
19.00	Thomas telefona a dunna Bauernfeind Il bab vegn Thomas declera tut en paucs plets Il bab telefescha a la polizia In funcziunari vegn (annunzia da dispariziun)	Amia dal bab Patratgs da suicidi
22.30	Elisabeth vegn Il bab declera curtamain tge che è capità Pluschignim	Ils plans dad Elisabeth dad ir davent a star
	<u>Retrospectiva</u>	
l'otra damaun		
19-06	Betg chattà Frieder Scola: discurs cun Susi	Reacziuns da la mamma Dischinteress dals conumans Suicidi
a mezdi:	Il bab en scola Betg tar il tat Tut che tschertga Frieder Annunzia al radio	Connexs cun - Las characteristics da Frieder - Il vesair or da Frieder - Ils interess da Frieder
la saira (a chasa):	Il telefon scalina Discurs cun Elisabeth Il bab vegn Insatgi chatta Frieder mort	

Co è structurada la part culminanta?

- ⇒ svilup da la tensiun: a partir da l'annunzia da dispariziun fin al mument ch'ins chatta il mort
- ⇒ successiun dals eveniments
- ⇒ accumulaziun dals motivs (cumbinaziun cun tema 4)

- La nova situaziun en la famiglia Sieber provochescha conflicts.

- ⇒ temas 5, 7.

- Tge èn las lingias principalas da l'acziun, tge las lingias secundaras?
Co èn ellas colliadas?

Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads

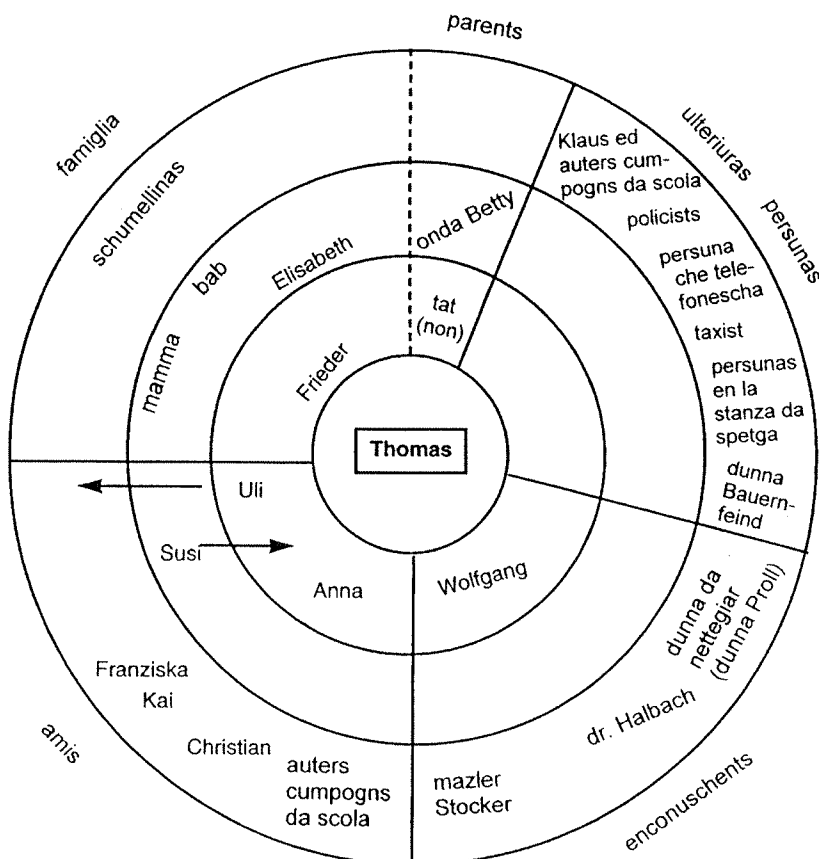
- In excurs da tut las persunas. Quai è pir ussa raschunaivel (betg tar tema 2), perquai ch'ins sto avoir ina survista da tut ils eveniments.

Pensum: metta sche pussaivel tut las persunas en quest schema!

La finamira n'è betg ina soluziun perfetga. Ils scolars duain chapir tge rolla che mintga persuna gioga per Thomas.

Soluziun pussaivla:

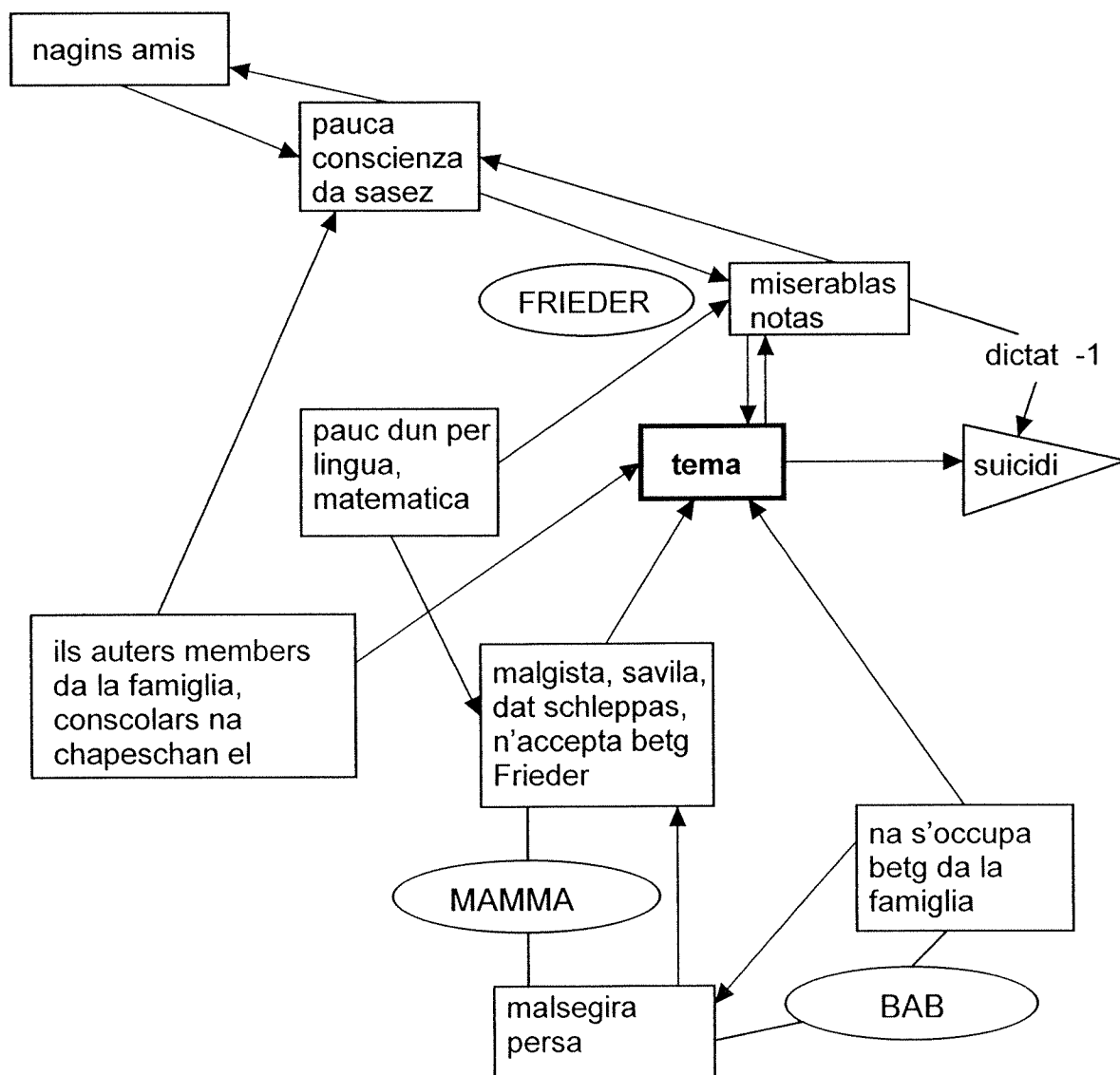
persunas

Tema 4: Pertge sa prenda Frieder la vita? ④

- successiun temporalala (v. tema 3)
- quals èn ils facturs decisivs?
 - ⇒ premissa è tema 2
 - ⇒ v. proposta per in maletg sin la tavla

Proposta per in maletg sin la tavla

Ils scolars duain percorscher ch'ils differents factors rinforzan in l'auter, ma ch'els na ston necessariamain manar a quest act da desperaziun. Questa tesa pon ins era rinforzar cun cumparegliar Frieder e Susi.

Cumparegliaziun: Frieder/Susi

Frieder		Susi
p. 50 - 52, 55, 71	disdescha en scola, na crai pli en sasez, generalisescha ils sentiments da disditga, patescha da quella situaziun	p. 73/74, 102
11 onns, timid, tementà, nagins amis, sulet, pers, na vesa nagina soluziun, sa prenda la vita (p. 79)		ca. 16 onns, pli „robusta“, ha amis, chapescha bler, patratga vi da la mamma, na sa prenda betg la vita (p. 73, 82)

Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads

- **Film:** la davosa via per Thomas?
Cumparegliaziun tranter l'acziun en il film e la reacziun da Frieder
- Sriver ina brev a Frieder (p. 84, 87, 89/90), nua che Thomas exprima ses patratgs e ses sentiments.
- Discussiun: sch'in uman fa suicidi, sa spaventan ils conumans profundamain. Tge pudess ins far per prevegnir in pau?
esser sensibel per auters - acceptar ina tscherta individualitad - agid practic
(cumbinaziuns: temas 5, 7)

Tema 5: Dumonda da la culpa ⑤

- Tgi s'empo da la mort da Frieder?

Elavurar en l'instrucziun u dar sco pensum a chasa (en lez cas èsi inditgà da dar la tabella gia pronta).

Culpa Parairis da sur da	Thomas	bab	mamma	tat	Elisabeth	auters
T H O M A S	Ha vuli gidar cura ch'igl era gia memia tard (p. 86) A vess stui emprender cun Frieder (p. 88)	S'empo che Frieder è mort (p. 91/92), n'è betg s'occupà da la famiglia	S'empo che Frieder è mort (p. 91); na pudeva acceptar Frieder cun ses problems en scola. Ella è la culpa. Sco mamma avess ella stui sentir insatge. „... in monster senza sentiments.“ (p. 104)	S'empo il pli pauc. N'ha betg pudi sentir quai. Pli baud era tut anc en urden (p. 89)	Ha savi che Frieder steva fitg mal, avess stui discurrer cun la mamma (p. 94)	sistem da scola
Bab		„Nus essan culpabels. Ma vuli n'avain nus quai segiramain betg.“ (p. 91)				
		A vess stui star a chasa u laschar sparter. Fatg tut fallà. È pli culpabel che la mamma (p. 92)				Scola
Mamma						
Elisabeth	La nauscha conscienza en persuna da la famiglia (p. 94)					
Tat				Betg percurschi che Frieder al duvrava (p. 89)		
Susi	Ha gi cumpassiun mo cun sasez, n'ha betg vis che Frieder steva mal (p. 105). Almain tanta culpa sco la mamma.		N'ha forse gnanc pudi percorscher co che Frieder sa sentiva (p. 104)			

Ils ulteriurs puncts èn d'elavurar durant l'instrucziun:

- Tge fa Thomas cun sia culpa?	Emprova da puspè far bun sia culpa (p. 88) cun gidar Susi. Senta che quai na va./Dat la culpa surtut als auters (cf. tabella), oravant tut a la mamma. El l'odiescha e sa deliberescha uschia da si'atgna culpa (p. 90-92, 103/104). Ponderescha tge che quai è culpa, senta ch'el na po mitschar da la responsabladad (p. 104/105).
- Co sa mida la tenuta da Thomas?	Consternà, na vegn betg a frida cun sia culpa./Cun l'agid da Susi: vesa el in auter punct da vista, perquai ch'ella al fa attent a sia responsabladad, a sia culpa cun avair cumpassiun cun sasez. (Cumbinaziun: tema 6, 7)
- Pussaivladads da sa confruntar cun la culpa	Empruvar da puspè far bun/projecziun sin auters (v. Thomas, tema 5)/empruvar da declerar quai ch'è capità (las circumstanzas etc.): Susi (p. 103/104). I na dat suenter strusch pli culpa/reconciliaziun (quai na sto betg - cuntrari al „puspè far bun“ - avair da far insatge cun l'act. Cumponenta sociala, giuridica)/culpa collectiva. Culpa individuala na pon ins constatar (p. 104/105)./Conscienza? (ev. discussiun, cumponenta istorica, 3. Reich)/soluziun cristiana, 2 citats (p. 105/106 ⇒ a) „Tgi che è senza culpa duai trair l'emprim crap.“ (s. Gion 8,7); b) „Sun jau forsa il pertgirader da mes frar?“ (1. cudesch da Moses 4,9). La dumonda da Cain na rinvia en emprima lingia - sco quai che Thomas crai - a la responsabladad per il proxim, mabain è la stgisa da Cain cura che Dieu al dumonda pled e fatg davart l'assassinat a ses frar.
a) rimnar propostas b) discussiun	

Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads

- Sche la classa ha interess, po quest tema vegnir cumplettà cun aspects giuridics ed etics (istorgia civica, etica).
- Sch'il's scolars han ina relaziun averta in cun l'auter, pon ins discurren davart atgnas experientschas cun la dumonda da la culpa.

Tema 6: Midadas suenter la scumparsa/mort da Frieder ⑥

Tge sa mida tar famiglia Sieber suenter che Frieder è svani? Quella dumonda duai vegnir elavurada en in discurs da scleriment; ev. sco pensum a chasa resguardond ils puntgs da vista: sentiments / relaziuns / preparar il cumportament.

- In mortori en famiglia è adina in motiv per ina **crisa**.

• **Indizis** da la crisa (en il cudesch)

• Ils pass da l'**elavuraziun da la tristezza** chatt'ins cunzunt tar Thomas fitg ferm

• La fin d'ina crisa è da princip averta. Mintga crisa porscha la **schanza** d'ina nov'entschatta. Ma la crisa po era finir mal.

- Midada al positiv - tge resta?

Thomas

plaschair dad in cudesch da maletgs per Susi, p. 99; pront dad ir al club da schah, p. 101;

dat liber la sutga da Frieder als auters (normalisaziun), p. 103;

sa senta bain cun Susi e Wolfgang, p. 106;

sa dat fadia cun la mamma, p. 107;

va cun la mamma al santeri, p. 111/112;

amicizias che van pli profund (Susi, Wolfgang)

Ins metta en dumonda l'agen cumportament e quel dad auters, ins al analysescha.

Ils sentiments gidan umans a s'avischnar (mamma/Thomas p. 72, 75), pon dentant era accusar, vulnerar (Thomas p. 83) ed isolar (p. 90-92, 107)

Sentiments (p. 75, 89/90)

grit, sulet, na po far nagut (p. 81, 87),

na vul vesair (p. 82, 90)

tge senn, pertge? (p. 87, 90)

s'enricla da quai ch'el ha negligì (p. 88, 90)

dat la culpa ad auters (v. tema 5)

sa retira dals auters e scappa da la realitad (p. 81 - 84, 90, 94)

Tar famiglia Sieber na datti betg tuttenina ina midada. Cunzunt Thomas ha sentiments fitg negativs al cumenzament (p. 82 - 95).

3 mais e mez suenter la mort da

Frieder ha el puspè gust da far insatge, l'emprim ina gia cun Susi e Wolfgang.

Decisiv: discurs cun Susi davart la dumonda da la culpa.

Cumbinaziun cun tema 5, 7

Famiglia

novas valurs;

umans pli impurtants;

bab resta a chasa;

bab na sto adina avair raschun;

(club da schah, p. 102)

mamma respecta Thomas, splunta vi

da l'isch (p. 102), accepta sia reacziun

nunspetgada (p. 103)

Tema 7: Acceptar sasez ⑦

- esser impedi - tge vul quai dir?
(cumbinaziun: tema 1)

citat: Susi, p. 74

Cura cumenza l'impediment?

È insatgi impedi, sch'el ha ina vesida da 50% u 80%, u sch'el na po curre uschè svelto sco auters - è el impedi perquai ch'el n'è betg sportiv?

impediment ↔ malsognas dad auters:
Susi, Frieder che desdin en scola, ⇒
situaziun en famiglia...

En la lingua da mintgadi èsi grev da definir cleramain tge che vul dir „impedi“ e tge „betg impedi“.

- ⇒ impediment: mo in gener spezial d'ina restricziun da l'individui!

En il cudesch inscuntr'ins almain dus differents geners dad impediment. In è cler: l'impediment da Thomas. Ins prenda resguard sin l'impediment ed igl è necessari ch'ins fa quai.

- mintgin ha ses cunfins en la vita
(cumbinaziun tema 2, retschertga davart la situaziun da famiglia)

Dun en scola - musicalitad - sportivadad - situaziun famigliara - situaziun finanziaria - temp - obligaziuns

- co pon ins viver cun ils agens cunfins?

superar quels cunfins
Thomas empra dad ir

Exempels:
Helen Keller (tschorva/surda),
Wilma Rudolph (paralisa infantila/victura olimpica)

- acceptar ils cunfins
- sa sviluppar tant sco pussaivel entaifer ils cunfins persunals
- profitar da las schanzas e pussaivladads realas e betg vulair per sforz far insatge impussibel resp. esser fixà sin insatge impussibel

- betg restar a la surfatscha

Thomas fa amicizia cun Susi che para „nunattractiva“

- betg vesair mo las atgnas flivlezzas, mabain resguardar la situaziun dals auters e gidar - ils umans dovran in l'auter (p. 95, 99, 108) ⇒ rinforzar la conscienza da sasez

Ulteriuras indicaziuns e pussaivladads

- Il tema „acceptar sasez“ fiss da tractar e d'elavurar en l'instrucziun. L'andament da la lecziun vegn a depender fermamain da las experientschas che la classa ha gia fatg e quant conscienta ch'ella è gia.
- Discurs en classa davart atgnas experientschas, pussaivladads e cunfins, eventualmain integrar ils giavischs da la professiun.
- Auters vesan savens meglia ch'ins sez:
Tge duns han tschels?
Ins pudess far in giu: insatgi numna in da la classa e quel ha da dir tge che plascha ad el vi da l'auter. (Cumbinaziuns tema 2, retschertga en famiglia).

Material da film tar il tema

- André - Wie soll man mit ihm umgehen?
20 min. en color, film documentar.
Mattatsch da 12 onns ch'è spasticher.
- Leicht haben wir es nicht miteinander
12 min. en color, film documentar.
La vita da mintgadi d'in giuven impedi da chaminar, ch'ins po cumparegliar cun Thomas.
- Der letzte Ausweg für Thomas?
37 min. en color, film.
In giuven da 16 onns cun problems en scola vul sa prender la vita. In'amia è alarmada ed al po per entant anc quietar. La fin resta averta.
- Charlie macht Schluss
45 min. en color, film documentar
Punct da partenza: in giuven ha fatg suicidi. Discurs cun ses amis ed enconuschents.

Vossa adressa da contact:

Ravensburger
Pädagogische Arbeitsstelle
Postfach 18 60
D-88188 Ravensburg

Elavuraziun redacziunala: Marlies Koenen
Translaziun en rumantsch grischun: Gabriela Holderegger, Lia rumantscha